

ORDFØRER/KONTAKT:

PIA OLSEN DYHR

Pia.Olsen.Dyhr@ft.dk

LANDBRUGETS UDLEDNINGER SKAL REDUCERES MARKANT INDEN 2025

SF kræver, at der sætte massivt ind på at reducere landbrugets drivhusgasudledninger frem mod 2025. Landbruget står, når alt tælles med, for ca. 30 pct. af vores klimaforurening, og vi kan ganske enkelt ikke nå 70 pct. målet uden at sætte massivt ind her. Heldigvis er det også her, der findes de samfundsøkonomisk billigste tiltag. SF vil reducere landbrugets udledninger med over 4 mio. ton i 2025.

Det kan simpelthen ikke passe, at vi i 2030 stadig skal køre ubehandlet gylle ud på markerne. Det svarer nærmest til, at vi stadig smed vores affald på lossepladser.

SF foreslår en række tiltag, hvoraf de vigtigste er at fremme udtag af klimabelastende tørvejorder blandt andet gennem en afgift på dyrkning af disse, krav om bioforgasning eller forsuring af al staldgylle samt et krav om at reducere klimabelastningen fra køernes metanbøvser med 25 pct.

Set med SF's øjne er det et kæmpe svigt af vores børn, hvis vi udskyder meget af klimaindsatsen til slutningen af årtiet, sådan som regeringen lægger op til. Vi står midt i en akut krise, hvor det gør en kæmpe forskel, at vi handler hurtigt. Derfor skal alle sektorer, hvor det overhovedet er muligt levere markante reduktioner frem mod 2025. Det gælder også landbruget.

Heldigvis er det relativt billigt at reducere landbrugets udledninger markant i de kommende år, hvis vi har modet til det. De muligheder skal vi naturligvis gribe, og det behøver ikke tage et årti. Derfor lægger SF op til at landbrugets udledninger skal reduceres med ca. 4 mio. ton CO₂-ækvivalenter senest i 2025, hvortil kommer yderligere ca. 1/3 mio. tons som følge af øget udbygning med biogas, der fortrænger naturgas mv.

ØGET ØKONOMISK TILSKYNDELSE TIL STØRRE KLIMAINDSATS

På længere sigt ønsker SF, at der indføres en generel klimaafgift på landbruget baseret på klimaregnskaber for de enkelte bedrifter. Der er imidlertid stadig udfordringer med at måle udslippet fra den enkelte bedrift med den sikkerhed, der skal til for at danne grundlag for afgiftsberegningen. Her-til kommer, at det ikke er oplagt, hvordan afgiften konkret skal udformes. Formentlig vil der være brug for et bundfradrag. Der bør desuden indføres en afgift på det danske forbrug af de mest klimabelastende fødevarer – okse- og lammekød samt gul ost. Hvis det lykkes at få et afgiftssystem på plads før eller i 2025, vil det kunne erstatte nogle af de specifikke tiltag i dette udspil.

Den nye udgave af EU's landbrugspolitik, som forventes at træde i kraft fra 2023, vil gøre det muligt at afsætte betydelige beløb til såkaldte ecoschemes, der giver nye muligheder for at prioritere landbrugsstøtte til grønne formål. SF foreslår, at en stor del af disse penge målrettes til klimatiltag. Allerede i dag er der EU-støtte til en række klimatiltag, men der er brug for flere penge til dette formål, og SF vil arbejde for, at pengene i langt højere grad går til at belønne konkrete reduktioner fremfor (delvist) at dække konkrete investeringer – altså et system hvor en landmand modtager x kr. pr. tons CO₂eq-reduktion udover det, som han er forpligtet til. Et sådant system er især relevant indtil der indføres en generel klimaafgift. Effekten af et sådant system kan ikke beregnes på nuværende tidspunkt.

Både en generel klimaafgift og den skitserede brug af ecoschemes forudsætter blandt andet, at der udarbejdes retvisende klima-bedriftsregnskaber. Et sådant arbejde er sat i gang som følge af klimaaftalen fra juni 2020.

SF ønsker i alle tilfælde at mulighederne for at fremme og finansiere den grønne omstilling af landbruget gennem brug af EU's landbrugsstøttemidler bruges fuldt ud.

Udviklingen af COVID-19 vaccinerne har vist, at teknologiudvikling kan gå rigtig stærkt, når vi er villige til afsætte tilstrækkelige midler. Vi skal derfor have lavet en plan for, hvordan vi inden 2025 kan få færdigudviklet og ud-rullet de metanreducerende fodertilsætningsstoffer, som danske og hollandske forskere arbejder med.

Konkrete tiltag frem mod 2025

SF foreslår følgende tiltag:

	TILTAG	REDUKTION (1.000 ton CO ₂ -ækvivalenter.)
1	Stop for dyrkning af 100.000 hektar drænedede tørvejorde (lavtbundsjord) blandt andet gennem en afgift	2.300
2	Krav til landbruget om at reducere klimabelastningen fra købøvsere med 25 pct. – fx brug af fodertilsætningsstoffer	800
3	Samme afgift på landbrugets dieselforbrug som for kørende maskiner i andre erhverv samt reduktion af barrierer for brug af elektriske, selvkørende maskiner.	350
4	Krav om efterbehandling af alt staldgylle	
4a	Hyppig udslusning af gylle og udmugning af husdyrgødning mv.	170
4b	Støtte til yderligere udbygning af biogas og andre grønne gasser fx pyrolysegas	80
4c	Krav om forsuring af staldgylle som ikke forgasses	60
5	Fortrængning af naturgas som følge af mere biogas	350
6	Støtte til bioraffinering af græs og mere græs i sædskiftet	40
7	Skønnet mindsteeffekt af andre tiltag jf. tekst	150
	I alt	4.300

1. UDTAG AF LAVTBUNDSJORDE OG REDUKTION AF LANDBRUGSAREAL

I dag får landmændene støtte til en voldsomt klimabelastende dyrkning af lavtbundsjord, som i mange tilfælde ikke ville kunne betale sig af dyrke og dræne uden støtten. Det ser ud til, at den kommende reform af EU's landbrugsstøtte vil lave om på dette, så landmændene får det samme støttebeløb også når de vælger ikke at dyrke de klimabelastende jorder. Dermed vil det ikke koste landmændene ret meget at tage tørvejorderne ud af omdrift. En afgift på dyrkning af disse vil kunne sikre, at det sker hurtigt.

Der er samlet set allerede afsat i alt 2,7 mia. kr. til udtag af lavtbundsjord i finanslovsaftalen for

2021. Den del, der ikke er anvendt bør prioriteres til kompensation for udtag af de mest produktive lavtbundsjord samt jordfordeling i forbindelse med udtagning af større arealer.

Det er beregningsteknisk forudsat, at det mindre landbrugsareal, herunder også 50.000 hektar skov, medfører en reduktion af antallet af husdyr.

2. REDUKTION AF METANUDSLIP FRA KØERS BØVSE

Der er en række metoder på vej ud på markedet, der vil reducere køers metanudslippet fra køernes fordøjelse, som udgør en stor del af landbrugets klimaforurening. Mest lovende er nogle fodertilsætningsstoffer jfr. boks 1; derudover arbejdes der med sammensætning af foderet samt med

genetikken – der er stor forskel på hvor meget den enkelte ko bøvser, hvilket delvis kan forklares genetisk – og der arbejdes også med ”emhætter” der kan opsuge en del af metanen, som så kan nedbrydes via biofiltre.

SF ønsker, at der fastsættes et bindende mål om en reduktion med mindst 25 pct. i gennemsnit pr. ko, men at landbruget får metodefrihed (under hensyn til dyrevelfærd etc.).

Der er ingen tvivl om, at det gavner klimaet at spise mere grønt og mindre kød.

Boks 1: Nye fodertilsætningsstoffer på vej

Der er flere fodertilsætningsstoffer på vej, som kan reducere metanudledningen fra køers fordøjelse med ca. 30 pct., og nogle af disse er ret tæt på markedet. Den hollandske fødevareregigant DSM har således sidste år søgt om EU-godkendelse af deres fodertilsætningsstof Bovaer. Ifølge DSM er en kvart teskefuld Bovaer pr. ko pr. dag er nok til at undertrykke det enzym, der udløser metanproduktionen i koens mave og derved reducere metanproduktion med ca. 30 procent.

Danske forskere arbejder også på et fodertilsætningsstof, stoffet X, der kan reducere metanudledningen fra køernes fordøjelse. Endelig er det igangsat et dansk forskningsprojekt, som skal afdække, om det kan reducere metanudledningen at tilsætte tang til kørerne foder.

Links til information om fodertilsætningsstoffer og andre metanreducerende teknologier:

<https://www.dsm.com/corporate/solutions/climate-energy/minimizing-methane-from-cattle.html>

<https://doa.au.dk/aktuelt/nyheder/vis/artikel/forskere-tester-stof-som-skal-reducere-koernes-udskillelse-af-metan-1/>

<https://www.dlg.dk/0m-DLG/Presse/Nyheder/2019/11/Forskningsprojekt-Tang-skal-faa-koer-til-at-boevse-mindre-metan>

<https://www.seges.dk/nyheder/metan%20i%20mulehojde>

3. LANDBRUGET SKAL I GANG MED AT ELEKTRIFICERE SIN MASKIN-PARK

I dag betaler landbruget stort set ikke energi-afgifter ift. diesel, hvilket fører til et skadeligt overforbrug samtidig med, at det hæmmer elektrificeringen af landbrugets maskiner. Det ændrede aftalen om en grøn skattereform imidlertid i et vist omfang, så landbruget fra 2025 skal

betale energiafgifter et niveau, der nærmer sig industrien. SF ønsker og forventer derudover, at en kommende ensartet CO₂-afgift også skal omfatte landbrugets forbrug af fossile brændsler. De fremtidige afgifter forventes at få effekt allerede inden 2025, da landbruget vil tage højde for disse, når de køber nye maskiner.

Understøttes derudover udvikling og demonstration af selvkørende elektriske landbrugsmaskiner

forventes SF samlet set at kunne opnå en reduktion af brugen af diesel på mindst 25 pct. frem mod 2025. Dette skøn omfatter effekten af de i december 2020 aftalte stigninger af landbrugets energiafgift.

Tiltaget understøttes ved at afsætte penge fra forskningsreserven for 2022 til udvikling- og demonstration af elektriske landbrugsmaskiner herunder selvkørende.

Det er også vigtigt, at se på, hvordan alle dele af fødevareproduktionen kan gøres mere klimavenlig. Ikke mindst fordi vi har en stor landbrugseksport.

Boks 2. Selvkørende landbrugsmaskiner

Selvkørende traktorer kan spille en væsentlig rolle ift. en elektrificering af landbrugets maskiner, da det er meget lettere at elektrificere mindre maskiner, end de store traktorer, som anvendes i dag. Og det er i høj grad lønomkostningen til traktorføreren, der er årsagen til at traktorerne er relativt store i dag. En CO₂-afgift vil kunne bidrage til at fremme udviklingen af selvkørende elektriske maskiner i landbruget yderligere.

Læs mere her:

<https://finans.dk/indsigt/ECE10609069/robotterne-kommer-selkoeerende-traktorer-et-paa-vej-ud-paa-danske-market>

4. EFTERBEHANDLING AF ALT STALDGYLLE

Gylle udsender store mængder af drivhusgasser i stalden, når det lagres og på markerne. Derfor mener SF, at der skal stilles krav om at alt staldgylle skal efterbehandles på en måde, der reducerer udslippet. Det kan ske gennem bioforgasning, forsuring eller på anden forsvarlig vis – for SF er resultatet, ikke metoden, afgørende.

For økologiske bedrifter kan det være en udfordring, at der ikke må forsures med svovl. Indtil der findes en løsning på dette problem laves en undtagelse. Desuden undtages meget små brug med nogle få dyr fra reglen.

Som følge af dette princip foreslår SF:

4a. Hyppig udslusning af gylle og ud-mugning af husdyrgødning mv.

Jo længere gylle og gødning ligger i stald og på den enkelte gård jo mere af drivhusgassen metan fordamper samtidig med at mindre kan udvindes som biogas. Derfor bør gyllen og gødningen udsluses og afhentes hyppigere. En alternativ mulighed er nedkøling, som betyder at metantabet pr. dag begrænses. Omkostningerne anslås af klimapartnerskabet for Fødevare- og landbrugssektoren til 20 mio. kr./år som dækkes af EU-støtten. Omvendt opnås et bedre biogasudnytte. Den samfundsøkonomiske omkostning ved tiltaget er 0 kr. pr. tons CO₂eq.

4b. Yderligere udbygning med biogas og andre grønne gasser fx pyrolysegas

For at understøtte kravet om efterbehandling af alt staldgylle er der brug for en forceret udbygning

af biogasanlæg. Der er også et betydeligt behov for mere biogas, både i industrien – jfr. ønske fra industri-klimapartnerskaberne – og i den tunge transport indtil denne måske kan elektrificeres fuldt ud. Med klimaaftalen i juni er aftalt en udbygning, som SF ønsker at fremskynde og supplere denne udbygning.

Det foreslås at give en del af støtten som investeringsstøtte, som har større værdi for producenterne end løbende støtte (fordi støtten gives tidligere i forløbet og derfor giver et mindre finansieringsbehov). SF foreslår, at afsætte 1,25 mia. kr. i støtte. Det skønnes at muliggøre ekstra 2 store biogasanlæg.

Endvidere foreslås det aftalte udbud fremrykket med 2 år, så man i 2025 kommer op på den forventede biogasproduktion i 2027. Dette er ikke en merudgift, men en fremrykning af støtteudgiften, idet støtten i alle tilfælde løber i 20 år.

4c. Forsuring af staldgylle

Forsuring er et tiltag, der er samfundsøkonomisk rentabelt selv uden indregning af klimagevinsten – blandt andet fordi det også dæmper udslippet af ammoniak, som er meget sundhedsfarligt og naturskadeligt. Derfor skal, som minimum, al staldgylle, der ikke bioforgasses forsures hurtigt. For at begrænse ammoniakforureningen vil der være behov for at stille krav om forsuring også af en del af den gylle, der bioforgasses.

5. FORTRÆNGNING AF NATURGAS

Den forcerede udbygning med biogas vil fortrænge en tilsvarende mængde naturgas. Det skønnes i 2025 at give en klimagevinst på ca. 350.000 tons CO₂, hvoraf godt halvdelen kommer fra øget udbygning og knap halvdelen fra fremrykning. I 2030 er der ingen gevinst fra fremrykning, så effekten er mindre, men der vil sandsynligvis være brug for yderligere tiltag for at øge mængden af biogas frem mod 2030.

6. FLERE GRÆSAREALER BINDER MERE KULSTOF

Græs lagrer store mængder af kulstof blandt i rodnettet, og giver en lavere kvælstofudledning end de fleste andre afgrøder. Herudover kan græs via bioraffinering bruges til proteinfoder, som kan fortrænge soja, der har en stor klimabelastning (i udlandet). Fremme af græs forventes at kunne ske gennem de såkaldte ecoschemes i EU's nye landbrugspolitik.

7. ANDRE TILTAG

Der er en række andre tiltag, som bør gennemføres, men som vi ikke har kunnet regne konkret på:

- > Bedre brug af gødning og reduktion af lattergasudledning heraf
- > Øget brug af selvkørende maskiner (med lempede krav til overvågning i det omfang det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt) og droner etc. Dette fremmes også gennem dieselaftgiften, der giver incitament til at bruge lettere og mindre maskiner;
- > Reduktion af madspild og mere plante-baseret kost (hvor en del af klimagevinsten til ske i udlandet)
- > Pyrolyse af fiberfraktionen fra bioforgasning, som fortrænger fossile brændsler og skaber biokul, som anvendes til øge jordens frugtbarhed og kulstofindhold
- > Brug af ecoschemes til belønning af ekstra klimaindsats

Det antages forsigtigt, at der gennem sådanne tiltag kan opnås en reduktion på mindst 150.000 tons. Herudover støtter SF, forskning, udvikling af og demonstration af grøn landbrugsteknologi.